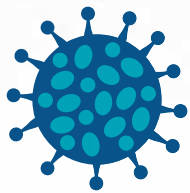

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
Województwa Opolskiego

PRZEWODNIK DLA DZIECI

Czym jest koronawirus

?!

Kilka słów na początek

Andrzej Buła

Marszałek Województwa
Opolskiego

Od kilku miesięcy uczymy się życia w nowych warunkach, w trudnych warunkach czasu epidemii. Musimy przyzwyczać się do ograniczeń, a często towarzyszy nam lęk, poczucie zagrożenia, stres. Nierzadko związane jest to z brakiem wiedzy na temat koronawirusa - czym on jest, jak można się nim zarazić i jak się przed tym chronić. Dorośli mogą sobie radzić z tym łatwiej, czytając i słuchając ekspertów.

Nieco inaczej jest z dziećmi, z którymi trzeba po prostu rozmawiać, w prosty i jasny sposób wyjaśniając im trudne sprawy.

Rodzice i opiekunowie! Rozmawiajcie z dziećmi o nowych zasadach, obowiązujących w czasie epidemii, o obowiązkach związanych z higieną. Przypominajcie o konieczności zachowania bezpiecznej odległości, dezynfekcji i częstym myciu rąk. Chcemy Wam w tych rozmowach pomóc, stąd pomysł wydania tej książeczki, która w zamysłu ma być sposobem na wspólne zdobywanie informacji, ważnych w czasie epidemii.

W tym trudnym czasie powinny nam towarzyszyć wiedza i odpowiedzialność. Bądźmy bezpieczni! Dbajmy o nasze zdrowie!

Czy wiesz, że **dawno temu nie było szpitali, lekarzy i aptek?** Nasi przodkowie nie mieli takiej wiedzy o zarazkach, jaką dysponujemy dzisiaj, musieli więc radzić sobie z chorobami w inny sposób.

W **Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu** możesz zobaczyć, jak bardzo ich codzienność różniła się od naszej, wziąć udział w warsztatach edukacyjnych na temat malowania na porcelanie, wyrobu garnków z gliny czy wyplatania koszy.

Powitanie!!

Cześć,
mam
na imię
Wojtek.

A ja Zuza.
Razem dowiemy
się, **czym jest
koronawirus** i jak
można się przed
nim **bronić!**

warto wiedzieć

Zarazkami nazywamy bakterie i wirusy.

- » **Bakterie** to jedne z najstarszych organizmów na Ziemi. Niektóre są niebezpieczne, inne – pożyteczne. Na przykład **bakterie mlekowe pomagają nam w trawieniu jedzenia!**
- » **Wirusy** są mniejsze od bakterii i bardziej od nich groźne. Odpowiadają za wiele chorób, między innymi za **grypę, ospę, świnkę czy różyczkę**. Wirusy dzielą się na różne grupy – jedną z takich grup są koronawirusy.

Wirus w koronie

Dorośli bardzo dużo mówią o koronawirusie.
Co to właściwie jest?

Jak wygląda?
Skąd się wziął?
Czy nosi koronę?
Mam tyle pytań!
**Może razem
poszukamy
odpowiedzi, aby
lepiej zrozumieć
koronawirusa?**

CIE
ka??
wos
tka

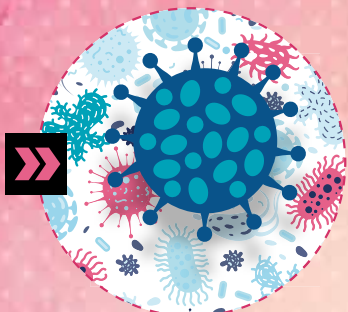
Czy wiesz, że **za choroby odpowiadają zarazki**, czyli bakterie i wirusy? Znajdziesz je dosłownie wszędzie – w sklepie, domu, na placu zabaw, nawet na... swojej skórze, choć nie zobaczysz ich bez mikroskopu, bo są bardzo, bardzo małe.

Istnieją jednak **miejsca, do których wirusy i bakterie nie mają wstępu**. W szpitalach powstają izolátky, czyli specjalne pokoje „odporne” na zarazki. W izolátkach bardzo chore osoby mogą w spokoju odpoczywać i zdrowieć – żadne nowe zarazki nie wślizgną się do środka!

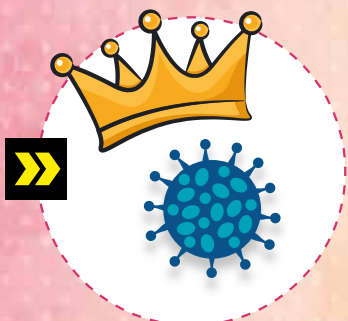
! koronawirus bez tajemnic

– CZYLI WSZYSTKO, CO CHCIELIBYŚCIE
WIEDZIEĆ O KORONAWIRUSIE

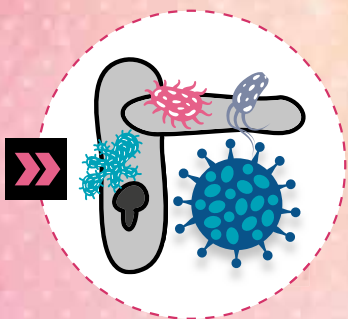
Czym jest koronawirus? Skąd się wziął?

To **kuzyn grypy i przeziębienia**. Istnieje dużo różnych koronawirusów, ale ten, o którym wszyscy mówią, jest całkiem nowy – przywędrował z Chin. Kiedy dostanie się do naszego organizmu – na przykład przez oczy, nos albo usta – **może wywołać chorobę, którą nazywamy COVID-19**. Choroba objawia się między innymi gorączką, kaszlem i trudnościami z oddychaniem.

Jak wygląda koronawirus?

Żeby go zobaczyć, potrzebujemy specjalnego elektronowego mikroskopu – koronawirus jest bowiem mniejszy od ziarenka piasku! Wygląda jak **kuleczka z wypustkami albo kolcami** – niektórym te wypustki **przypominają koronę**, stąd właśnie nazwa koronawirusa.

W jaki sposób można zarazić się koronawirusem?

Wirusy są tak małe i lekkie, że mogą przenosić się w kropelkach wody, kiedy chora osoba mówi, kicha albo kaszle. Koronawirus trafia wtedy na nas albo na przedmioty, których dotykamy – na przykład **na klamki, huśtawki czy zjeżdżalnie na placu zabaw**. Najbardziej chce dostać się do wnętrza naszego ciała – tam jest mu ciepło i wygodnie. Niestety, jego obecność sprawia, że czujemy się źle i chorujemy.

Co to jest pandemia?

Kiedy w jednym miejscu dużo ludzi choruje na tę samą chorobę, mówimy, że to epidemia. Pandemia to taka większa epidemia – **choroba pojawia się na całym świecie**, w różnych krajach. Dlaczego tak się dzieje? Ponieważ dużo podróżujemy – samolotami, statkami, samochodami – a koronawirus przemieszcza się razem z nami.

Walczymy z koronawirusem

CIE
ka??
WOS
tka

Czy wiesz, że **dzięki szczepionkom zyskujemy odporność na różne choroby?** Szczepionka

zawiera bezpieczne substancje, dzięki którym nasze ciało uczy się, jak radzić sobie z infekcjami i tworzyć **przeciwciała**. Przeciwciała to małe, wojownicze komórki, zdolne pokonać chorobę. Pod mikroskopem wyglądają trochę jak literka „Y”.

W tej chwili nie ma jeszcze szczepionki na koronawirusa, ale wielu ludzi na całym świecie pracuje nad jej wynalezieniem. Opracowywaniem szczepionek zajmują się lekarze, farmaceuci i różni naukowcy – wiedzę potrzebną do walki z zarazkami zdobywają na studiach medycznych.

Zostało nam jeszcze jedno, najważniejsze pytanie...

Czy koronawirus jest **niebezpieczny?**
Dla nas? Dla mamy, taty, babci i dziadka?
Dla Reksia?

Ważne przeciwciała

Wysoka temperatura, kaszel, trudności z oddychaniem, bóle mięśni i gardła

– to najczęstsze objawy choroby wywołanej przez koronawirusa.

Żeby sobie z nią poradzić, **nasz organizm produkuje przeciwciała** – specjalne komórki, których celem jest walka z zarazkami. Właśnie od tej walki dostajemy gorączki! Czujemy się źle, musimy leżeć w łóżku, odpoczywać i przestrzegać wszystkich zaleceń lekarzy. Najczęściej po kilku lub kilkunastu dniach pokonujemy chorobę i wracamy do zdrowia.

warto wiedzieć

Koronawirus, o którym tutaj mówimy, nie atakuje zwierząt. **Psy, koty, chomiki i inne stworzonka są bezpieczne.** Na pewno jednak odczuwają nasz niepokój, dlatego wymagają więcej opieki i uwagi. Nie zapomnijmy o nich w tym trudnym czasie!

Czemu wszyscy tyle mówią o koronawirusie?

Na razie nie wiemy zbyt wiele o koronawirusie – dopiero uczymy się, jak sobie z nim radzić i w jaki sposób się przed nim bronić.

Dlatego czasem martwimy się, jesteśmy smutni i zdenerwowani. Ale Ty nie masz powodów do obaw – **dzieci rzadziej chorują i o wiele łagodniej przechodzą COVID-19, czasem nawet bez objawów.**

Większość dorosłych też radzi sobie całkiem dobrze. Koronawirus jest jednak **niebezpieczny dla osób starszych albo takich, które dodatkowo cierpią na inne schorzenia.**

Tacy ludzie mogą potrzebować specjalnej aparatury do oddychania i muszą przebywać w szpitalu.

Dlatego tak ważne jest, żebyśmy przestrzegali zasad bezpieczeństwa, myli ręce i nosili maseczki – w ten sposób chronimy siebie i innych przed koronawirusem!

Sposoby na choroby

Koronawirus jest tak mały, że go nie widzimy, nawet gdy używamy lupy.

Jak w takim razie mamy unikać zarażenia?

Mama mówi, że to wcale nie jest trudne. **Wystarczy przestrzegać kilku prostych zasad.** Dzięki temu ochronimy się nie tylko przed koronawirusem, ale też przed innymi zarazkami i chorobami!

Czy wiesz, że zarazki przenoszą się z naszej skóry na **przedmioty, których dotykamy?** Dlatego w szpitalach stetoskopy i inne medyczne urządzenia muszą być starannie czyszczone. Są na to różne sposoby.

W sterylizatorni wirusy, bakterie i inne niewidoczne dla oka organizmy będą usuwane za pomocą promieni ultrafioletowych i pary (takiej jak z czajnika, tylko dużo bardziej gorącej).

Koronawirus nie ma najmniejszych szans!

Jak możemy ochronić się przed koronawirusem?

» **Myj ręce wodą z mydłem**
– jak najczęściej,
zawsze po powrocie
do domu i przed jedzeniem.

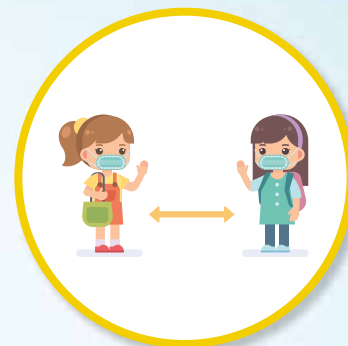
» **Postaraj się nie dotykać
oczu, ust i nosa**
– tymi drogami wirus może
dostać się do Twojego ciała
i wywołać chorobę.

» **W zatłoczonych
miejscach** zakładaj
maseczkę, przyłbicę
albo chustkę.

» **Zastanij usta i nos
podczas kichania albo
kaszlu.** Kichnąć możesz
na przykład w zgięcie łokcia
lub w jednorazową
chusteczkę.

» **Poza domem nie
podchodź do innych osób
bliżej niż na 2 metry**
– wirus nie da rady pokonać
takiej odległości!

» **Nie podawaj ręki**
– może Ci się wydawać,
że to niekulturalne,
ale w ten sposób dbasz
o zdrowie swoje i innych!

» **Zadbaj o porządek**
– pomagaj rodzicom
w pracach domowych
i utrzymuj swoje zabawki
w czystości.

Na kolejnych stronach
dowiesz się, **jak stosować
się do tych zasad
w praktyce.**

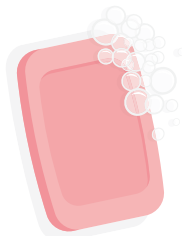
?! Niezwykła moc mydła

Kiedy czegoś dotykamy, na naszej skórze zostają zarazki. Na szczęście możemy się ich łatwo i szybko pozbyć – wystarczy umyć ręce. **Cząsteczki mydła mają supermoc przegania bakterii i wirusów!**

To naprawdę działa! Ale trzeba myć ręce **przynajmniej przez 30 sekund**. W tym czasie możesz na przykład dwa razy odśpiewać piosenkę „**Wlazł kotek na płatek**”. I już – nie ma koronawirusa!

CIE
ka??
WOS
tka

Czy wiesz, że **mydło było kiedyś bardzo drogie** i nie każdy mógł sobie pozwolić na jego zakup? Na szczęście dzisiaj jest łatwo dostępne – do wyboru mamy różne kolory, kształty i zapachy – na przykład czekoladowy! Możemy też wybrać mydélko... z solanką, czyli z bardzo zdrową wodą mineralną.

Śpiewające mycie rąk!

Włóż krotek na pŁotek i mruġa,
Ładna to piosenka, niedŁuga.
Nie dŁuga, nie krÓtka, lecz w sam raz,
zaśpiewaj, koteczku, jeszcze raz.

Śpiewamy dwa razy!

1
Namydl ręce ulubionym mydełkiem.

2
Najpierw dokładnie umyj wnętrza obu dłoni.

3
Potem palce i przestrzenie pomiędzy nimi – tam często chowają się zarazki!

4
Nie zapomnij o kciukach.

5
Jeszcze tylko wierzch każdej dłoni.

6
...i nadgarstki.

Na koniec opłucz ręce wodą i osusz ręcznikiem. **Gotowe!**

warto wiedzieć

1.

Staraj się rzadziej dotykać przedmiotów, których często używają inni – na przykład klamek, poręczy schodów, przycisku przywoływania windy. W tych miejscach czeka na nas najwięcej zarazków.

2.

Myj ręce po powrocie do domu, zabawie, toalecie, przed jedzeniem i zawsze wtedy, kiedy wcześniej dotykasz przedmiotów, na których mogą być zarazki.

3.

Jeżeli akurat nie masz dostępu do wody i mydła (na przykład na placu zabaw, wycieczce albo podczas zakupów), do wyczyszczenia rąk możesz wykorzystać specjalny płyn albo żel. On też chroni przed wirusami!

?!

Zamaskowani

CIE
ka??
WOS
tka

Czy wiesz, że kiedyś
przyłbice nosili rycerze?

Oczywiście wyglądały zupełnie inaczej niż te, których używamy dzisiaj. Były zrobione z metalu i chroniły nie przed wirusami, ale przed zranieniem podczas walki.

Jak wyglądały takie rycerskie walki, zbroje i broń możesz zobaczyć na **turniejach rycerskich**.

Jeden z nich odbywa się w grodzie średniowiecznym w **Biskupicach pod Byczyną**

Lubię nosić **przyłbicę**. Czuję się w niej jak rycerz, który walczy ze smokami.

A ja wolę **maseczkę**. Zobaczcie, jaki ma fantastyczny wzór!

Koronawirus może przenosić się w powietrzu – na przykład wtedy, kiedy kichamy albo kaszлемy. Właśnie dlatego w miejscach, w których jest dużo ludzi, powinniśmy **zasłaniać usta i nos**. Dzięki temu nie będziemy kichać na siebie nawzajem, a koronawirus nie będzie mógł swobodnie się przemieszczać.

Powietrzne przygody wirusa

MASECZKA

Tak wygląda poprawnie założona maseczka – zasłania usta i nos. **Zawsze sprawdzaj, czy Twój nosek jest bezpiecznie ukryty pod maseczką!**

PRZYLBICA

Zamiast maseczki możesz nosić przyłbicę – z takich przyłbic korzystają na przykład lekarze.

CHUSTA

Dobrze sprawdzi się też zwykła **chusta albo Twój ulubiony, kolorowy szalik**. Wystarczy dokładnie przykryć usta i nos. Prawda, że to proste?

warto wiedzieć

- 1. Maseczkę zakładaj w miejscach publicznych**, czyli między innymi w sklepie, autobusie, tramwaju, pociągu, w kinie, teatrze, muzeum i na spacerze.
- 2. Nie musisz zasłaniać nosa i ust w samochodzie**, jeżeli jedziesz z osobami, z którymi mieszkasz na co dzień – na przykład z mamą, tatą, rodzeństwem.
- 3. Maseczki nie muszą nosić** malutkie dzieci (do 4 lat) i osoby, które mają problemy z oddychaniem, na przykład chorują na astmę.
- 4.** Jeżeli źle się poczujesz, **możesz zdjąć maseczkę**, nawet w zatłoczonym miejscu. W takiej sytuacji najlepiej oddal się od obcych osób na co najmniej 2 metry, żeby chronić siebie i innych przed zarażeniem. Usiądź na chwilę, odpocznij, napij się wody i przede wszystkim – oddychaj głęboko i spokojnie. Zaraz poczujesz się lepiej!

?!

Co robimy w domu?

Czasami przez koronawirusa musimy więcej czasu spędzać w domu.

Ale to nie znaczy, że się nudzimy!

Możemy grać w szachy i planszówki, rysować, bawić się plasteliną albo brać udział w interesujących zajęciach i zabawach na komputerze.

Cieka-
wos-
tka

Czy wiesz, że słowo „kwarantanna” pochodzi z języka łacińskiego i oznacza 40 dni? Kiedyś właśnie tyle czasu musieli czekać handlarze, kupcy i podróżnicy, u których podejrzewano chorobę, zanim pozwolono im wjechać do miasta. W ten sposób upewniano się, że nie zarażą innych ludzi.

Teraz kwarantanna trwa około dwóch tygodni (w zależności od zaleceń lekarzy i specjalistów może to być na przykład 7, 10 albo 14 dni). W takim czasie rozwija się choroba wywoływana przez koronawirusa. Osoby, które mogły mieć z nim styczność, spędzają ten czas w domu albo w innym wyznaczonym miejscu, żeby nikogo nie zarazić.

Kiedy zostać w domu?

Od zarażenia koronawirusem do pojawienia się pierwszych objawów choroby mija nawet kilkanaście dni. W tym czasie **zakażona osoba sama może zarażać innych**. Dlatego gdy podejrzewamy, że zetknęliśmy się z koronawirusem, powinniśmy zostać w domu i przejść kwarantannę.

Może się też zdarzyć, że dla bezpieczeństwa na pewien czas zamknięte zostaną sklepy, różne instytucje, **przedszkola i szkoły**.

Wtedy będziesz **uczyć się zdalnie, czyli przez komputer**.

A kiedy sytuacja się poprawi, wrócisz do swojej grupy przedszkolnej albo klasy, do koleżanek, kolegów i wychowawców.

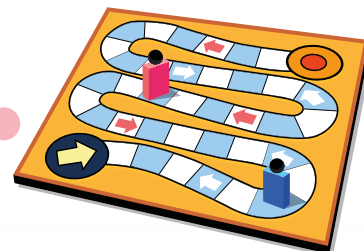

mama i tata

Niektóre firmy, urzędy, biura i fabryki – zupełnie tak jak szkoły – przestawiają się na pracę zdalną. Oznacza to, że Twoi rodzice **nadal wykonują swoje obowiązki**, ale teraz robią to z domu.

Bardzo pomożesz rodzicom, jeżeli w godzinach pracy będziesz zachowywać się tak, jak to wspólnie ustalicie. Żeby im nie przeszkadzać, możesz na przykład bawić się samodzielnie, układać w ciszy klocki, czytać książeczki albo odrabiać pracę domową.

warto wiedzieć

Siedzenie w domu nie musi być nudne. **Instytucje kultury organizują atrakcje online, czyli przez internet**.

Książki, gry planszowe, komiksy, czasopisma możesz wypożyczyć do domu między innymi w wypożyczalni dla dzieci - pokoju bajek w **Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Jana Pawła II w Opolu**

» **Możesz zwiedzać muzea** Dzięki aplikacji **mobilnej „Opolskie muzea”**, można zobaczyć aż 1001 eksponatów z 22 muzeów województwa opolskiego. Z każdej placówki wybrano 50 najciekawszych eksponatów muzealnych, które można zobaczyć na ekranie telefonu lub tabletu. **Aplikacja jest bezpłatna dla użytkowników, trzeba ją ściągnąć z internetowych sklepów.**

» **W programie znajdziemy** także podstawowe informacje adresowe o muzeach, godziny ich otwarcia, numery telefonów, adresy e-mail czy mapę z informacją, jak dojechać w konkretne miejsce.

?!

Razem możemy więcej

Rodzice mają dużo pracy i różnych obowiązków. Dlatego często pomagamy im w kuchni albo sami przygotowujemy proste posiłki, na przykład kanapki.

I dobrze się przy tym bawimy. Wspólne gotowanie jest naprawdę fajne i ciekawe. Może spróbujecie?

Cie
ka??
Wos
tka

Czy wiesz, że **odpowiedzialność to dbanie o innych?** Każdego dnia podejmujemy decyzje, które wpływają na nasze otoczenie: rodziców, rodzeństwo, kolegów, a nawet obcych ludzi. Swoim zachowaniem możemy kogoś skrzywdzić albo wręcz przeciwnie – zmienić jego dzień na lepszy.

Nasze działania mają szczególne znaczenie teraz – w walce z koronawirusem. Jeżeli nie będziemy **przestrzegać zasad bezpieczeństwa**, narazimy na chorobę nie tylko siebie, ale też inne osoby. Mycie rąk, zakładanie maseczki, unikanie zarażenia – w ten sposób możemy naprawdę pomóc w pokonaniu koronawirusa.

Razem mamy moc zmieniać świat!

Pomagamy!

Każdy może pomóc w walce z koronawirusem – Ty również.

Jak to zrobić??

1.

Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa

Często myj ręce, noś maseczkę w zatłoczonych miejscach, zasłaniaj usta oraz nos podczas kichania i kaszlu. Dzięki temu ochronisz siebie i innych przed zarażeniem.

2.

Nie daj się zmartwieniom

W tym trudnym czasie wszyscy łatwiej ulegamy negatywnym emocjom, ale to te pozytywne są nam potrzebne do walki z koronawirusem. Dlatego bądź życzliwy dla innych – bez względu na okoliczności.

3.

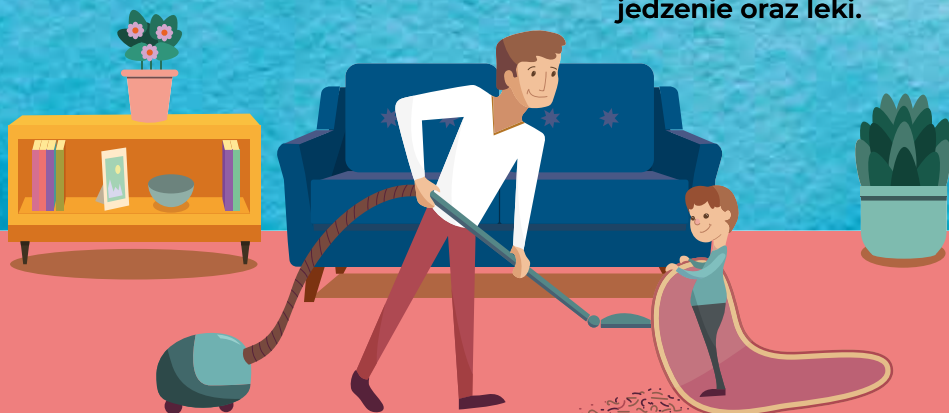
Pomagaj rodzicom

Na przykład uporządkuj swoje zabawki, zamieć podłogę, wytrzyj naczynia albo poskładaj wyprane ubrania.

4.

Pamiętaj o dziadkach

Jeżeli nie możesz się z nimi spotkać, zadzwoń i zapytaj, jak się czują, co u nich słychać i czy mają wszystko, czego potrzebują – zwłaszcza jedzenie oraz leki.

warto
wiedzieć

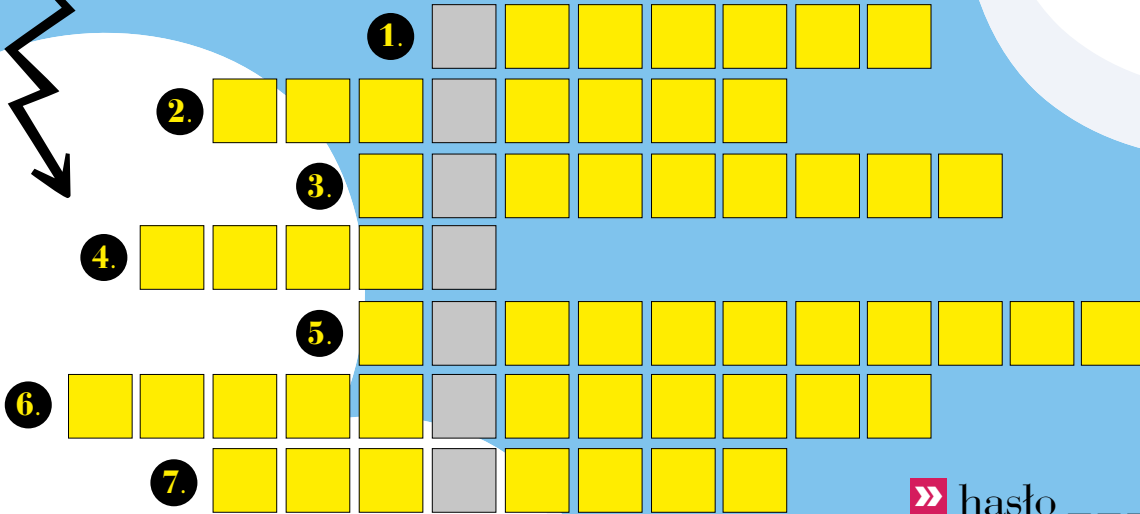
Pomagać powinniśmy na co dzień, nie tylko podczas pandemii koronawirusa. Razem z rodzicami możesz zrobić zakupy dla starszych sąsiadów albo podzielić się jedzeniem z tymi, którzy na nie czekają. Posiłki dla potrzebujących przyjmują **jadłodzielnie**, czyli specjalne punkty wymiany żywności.

W Opolu

**Miejski Ośrodek Pomocy
Osobom Bezdomnym
i Uzależnionym
ul. Popieluszki 18**

1. krzyżówka

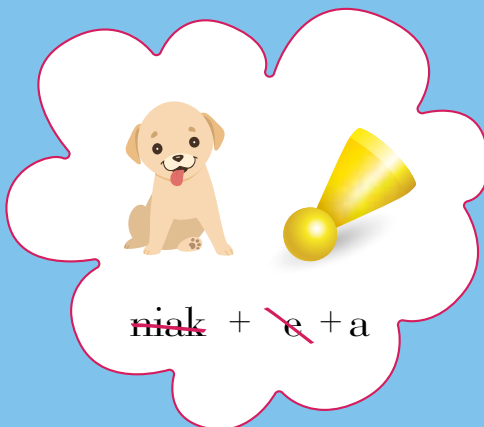
SPRAWDŹ, CZY CZYTASZ UWAŻNIE!

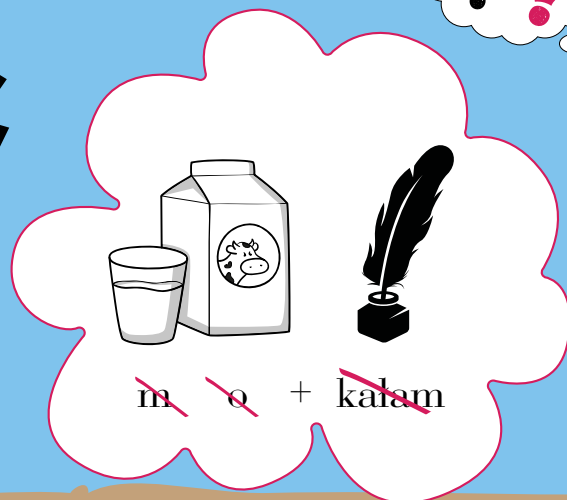
» hasło _____

1. To one wywołują różne choroby (**podpowiedź na str. 4-5**).
2. Kiedy choroba pojawia się na całym świecie, mówimy, że to... (**podpowiedź na str. 4-5**).
3. Dawniej rycerz nosił ją podczas walki, dzisiaj chroni przed zarazkami (**podpowiedź na str. 12-13**).
4. Używamy go do mycia rąk. Może mieć różne kolory, kształty i zapachy (**podpowiedź na str. 10-11**).
5. Kiedyś trwała 40 dni, dzisiaj trwa około dwóch tygodni (**podpowiedź na str. 14-15**).
6. To małe, wojownicze komórki, które nasz organizm wysyła do walki z chorobami (**podpowiedź na str. 6-7**).
7. Używamy jej, żeby w zatłoczonych miejscach zasłaniać usta i nos. Ma sznureczki albo gumki na uszy (**podpowiedź na str. 12-13**).

2. rebusy

» hasło _____

» hasło _____

quiz

NA KTÓRYM OBRAZKU DZIEWCZYNIKA LEPIEJ CHRONI SIEBIE I INNYCH PRZED KORONAWIRUSEM?
W KRATCE PONIŻEJ WPISZ WŁAŚCIWĄ ODPOWIEŹ

a**b**

odpowieź

Piosenką w koronawirusa!

Kochane dzieci, można dużo mówić, jak uchronić przed koronawirusem siebie, swoich rodziców i dziadków, ale zawsze najlepiej zobaczyć na własne oczy, jak to robić.

Same to wiecie, chętniej oglądacie bajki, niż je czytacie. Żadne słowa nie zastąpią filmu, a wy potraficie posługiwać się już komputerami i smartfonami, więc nie będzie to dla was trudne. Wejdźcie na kanał youtube Województwa Opolskiego i znajdźcie playlistę „Opolskie przeciw covid 19” https://www.youtube.com/channel/UCqNBVeXGe_RQI2Wa7HPMZxw

Lubicie piosenki? Posłuchajcie, jak dzieci śpiewają utwór „Dzielni wojownicy”. Same też możecie zaśpiewać! Poniżej macie tekst, a linię melodyczną znajdziecie na playliście Opolskie przeciw Covid-19, na kanale youtube Województwa Opolskiego.

Bądźcie „Dzielnymi wojownikami”

Dzielni wojownicy A&A STUDIO

1.
Walczyć z wirusem mogą nawet dzieci
Muszą zapamiętać kilka ważnych rzeczy
Wirusy są wszędzie, drzemią tuż za rogiem
Jak z nimi walczyć zaraz Ci opowiem

Zawsze myj ręce po wyjściu z toalety
Po spacerze z pieskiem, gdy chcesz jeść kotlety
Szoruj je powoli mydłem z wodą ciepłą
Zrobisz to dokładnie - wirusy się odczepią

REF.
My wirusom się nie damy
o zasadach pamiętamy
By nie wkładać rąk do buzi
I wirusa nie obudzić
Gdy kaszlemy i kichamy
Nos i usta zasłaniamy
Mydło i woda
To wojowników tajna broń !!!!

2.
Łąka pełna kwiatów, zapach nasek drażni
Chciałoby się kichnąć, ale bądź uważny!
Dzielny wojowniku pamiętaj o tym
Nie zasłonisz buzi - mogą być kłopoty!

W nosku się kryje wielu przeciwników
Aby ich pokonać użyj kilku trików:
Do czystej chusteczki wydmuchaj szkodników
I patrz jak znikają w śmietniku
Potem umyj ręce dzielny wojowniku...

Super-bohaterowie!

Pracownicy służby zdrowia, między innymi lekarki i lekarze, pielęgniarki i pielęgniarze, ratowniczk i ratownicy medyczni, ale też przedstawiciele innych zawodów, codziennie walczą z koronawirusem i różnymi chorobami. Choć ich praca jest bardzo ciężka, nigdy się nie poddają.

Ty też możesz być **superbohaterem**

numery alarmowe

112

999

Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa opisanych w tej książeczce, pomagaj rodzicom, troszcz się o innych – właśnie tak postępują **prawdziwi superbohaterowie.**

Do dzieła!

Zadzwoń pod ten numer, jeżeli dzieje się coś złego i potrzebujesz pomocy. Numer jest **bezpłatny** i działa nie tylko **w Polsce**, ale też **w całej Unii Europejskiej i większości krajów na świecie.** Można go wybrać nawet na zablokowanym telefonie albo telefonie bez karty SIM.

» WYDAWCA: Pro Media Sp. z o.o. ul Powstańców Śląskich 9 w Opolu
» PREZES: Krzysztof Krupa » REDAKTOR NACZELNY: Krzysztof Żyzik
» DYREKTOR BIURA REKLAMY: Tomasz Jaroch

» TREŚĆ: Lena Szuster » PROJEKT I SKŁAD: Dagmara Potocka-Sakwińska » KONSULTANT PSYCHOLOGICZNY: dr Małgorzata Wójtowicz-Szeffler
PRZYGOTOWANE NA ZLECENIE: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

